

Zpráva o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice za období leden – prosinec 2008

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice

Leden 2009

1. Úvod

Zpráva o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice (dále také NKS) za období leden – prosinec 2008 navazuje na Zprávu o činnosti NKS za období od července do prosince 2007, která byla předložena jako informace členům vlády ČR dne 11. února 2008. Povinnost informovat pravidelně vládu o činnosti NKS za uplynulý kalendářní rok vyplývá z usnesení vlády ze dne 23. listopadu 2005 č. 1510, o institucionálním zajištění zavedení eura v České republice, ve znění usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1200 a usnesení vlády ze dne 9. dubna 2008 č. 381.

Tato zpráva, která shrnuje činnost Národní koordinační skupiny pro zavedení eura za období od ledna do prosince roku 2008, byla vypracována ve spolupráci s Českou národní bankou a ostatními ústředními orgány státní správy, které jsou zastoupeny v Národní koordinační skupině pro zavedení eura v České republice a byla touto skupinou projednána a schválena.

Rok 2008 byl v přípravách na zavedení eura v České republice významný především tím, že ačkoli nebylo rozhodnuto o datu zavedení eura, pokračovalo plnění úkolů stanovených Národním plánem zavedení eura v České republice (dále také Národní plán). Usnesení vlády, kterým byl schválen Národní plán, uložilo ministru financí předložit jeho aktualizaci. Vláda ČR v prosinci 2007 schválila „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou“ a zároveň souhlasila s doporučením nestanovit prozatím cílové datum přijetí eura. NKS v této souvislosti zvažovala, jakým způsobem přistoupit k aktualizaci Národního plánu a rozhodla, že aktualizace bude pojata jako „Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice“. Při tomto svém rozhodnutí byla vedena názorem, že existuje řada aktivit souvisejících s budoucím zavedením eura, které je možné i účelně vykonávat s předstihem i bez znalosti závazného termínu jeho zavedení.

Vláda schválila Zprávu o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice usnesením ze dne 9. dubna 2008 č. 381 a přijetím materiálu fakticky podpořila i přístup zvolený NKS, že i bez znalosti data lze vyvíjet řadu aktivit metodického charakteru, jejichž platnost je obecná a jejichž plnění není tudíž v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků.

Usnesením vlády ze dne 29. srpna 2007 č. 1002 bylo uloženo ministru financí předkládat ve spolupráci s guvernérem České národní banky vládě do 31.12. každého kalendářního roku vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou a doplnit ho o část vyhodnocující, zda bylo dosaženo dostatečného pokroku při vytváření podmínek pro přijetí eura, aby mohlo dojít ke stanovení cílového data vstupu do eurozóny. Vládě byl v prosinci 2008 předložen společný materiál Ministerstva financí a České národní banky „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou“, v jehož závěrech a doporučeních je uvedeno, že v podmínkách současné světové finanční krize jsou jak výhled plnění maastrichtských

konvergenčních kritérií, tak zejména udržení a další zvyšování dosaženého stupně sladění české ekonomiky s eurozónou značně nejisté. V této situaci proto nelze dospět k závěru, že bylo dosaženo dostatečného pokroku při vytváření podmínek pro přijetí eura, aby mohlo dojít ke stanovení cílového data vstupu do eurozóny. Vláda ČR svým usnesením ze dne 16. prosince 2008 č. 1583 materiál schválila a uložila předkládat toto vyhodnocení vládě vždy do 31. října každého kalendářního roku. Vláda prozatím cílové datum přijetí eura nestanovila.

2. Plnění úkolů stanovených Národním plánem zavedení eura v České republice

2.1 Aktualizace Národního plánu zavedení eura v České republice

Usnesení vlády ze dne 11. dubna 2007 č. 353 uložilo ministru financí předložit vládě do 31. března 2008 aktualizaci Národního plánu zavedení eura v České republice. Bylo zvažováno, jakým způsobem přistoupit k plnění tohoto úkolu. Jako možné varianty připadaly buď vypracování pozměněné verze Národního plánu, nebo aktualizaci Národního plánu pojmout jako „Zprávu o plnění Národního plánu zavedení eura v ČR“ (dále také Zpráva). Touto otázkou se zabývala NKS na svém zasedání dne 14. listopadu 2007, kde bylo rozhodnuto předložit vládě Zprávu o plnění Národního plánu. Na podporu tohoto řešení byly uvedeny následující argumenty:

- Dosud distribuovaný Národní plán dostatečně dobře plní základní informační funkci vůči veřejnosti o přípravách na zavedení eura. V této fázi by jakákoli aktualizovaná verze tohoto dokumentu znamenala pouze formulačně upřesněný text, přičemž rozsah dodatečných změn by nebyl natolik významný, aby ospravedlňoval novou verzi v pravém slova smyslu.
- Pro další pokrok v přípravách na zavedení eura jsou stále potřebná některá budoucí politická rozhodnutí vlády. Do doby vyjasnění těchto otázek je účelnější provádět aktualizace Národního plánu formou průběžných zpráv o jeho plnění.
- Aktualizovaná verze Národního plánu má své plné opodstatnění teprve po stanovení závazného data zavedení eura, jež umožní provést revizi všech vykonaných prací a ukotvit v čase veškeré zbývající úkoly.

Zpráva člení aktivitu vyvíjené v souvislosti se zavedením eura na úkoly již zpracované, dále na prioritní úkoly ke zpracování v roce 2008 a na úkoly zahajované či plněné průběžně. Jako úkoly, které byly již zpracovány, jsou ve Zprávě uvedeny hlavní principy Obecného zákona, příprava nového zákona o ČNB, metodika zaokrouhlování a zarovnávání, propočty rozpočtových dopadů různých způsobů zarovnávání finančních částek a spuštění oficiální internetové stránky k euru. Prioritními úkoly pro rok 2008 byly stanoveny jednak nástroje na ochranu spotřebitele před neodůvodněným zvyšováním cen a doporučené postupy pro malé a střední podniky v přípravách na zavedení eura. Mezi průběžně plněnými a nově

zahajovanými úkoly lze za nejdůležitější považovat přípravu právního prostředí a přípravu finančního sektoru na zavedení eura. Vedle toho byly jako prioritní uvedeny též aktivity v oblasti komunikace a sledování zahraničních zkušeností. Posunem oproti první verzi Národního plánu je jednotné zpracování úkolů pracovních skupin v obecném formátu $\epsilon \pm n$, kde n znamená počet měsíců před resp. po okamžiku zavedení eura.

Ke Zprávě byl jako příloha doplněn materiál „Odhad rozpočtových nákladů spojených s principem nepoškození občana při zavedení eura v ČR“, který vznikl na základě úkolu uloženého ministru financí usnesením vlády ČR ze dne 11. dubna 2007 č. 353. Jeho hlavním záměrem je poskytnout vládě informaci o řádu rozpočtových dopadů spojených s uplatněním principu nepoškození občana při zavedení eura v ČR, a to v souvislosti s uplatněním tzv. zarovnávání eurových peněžních částek. Tento princip je zakotven v Národním plánu zavedení eura v ČR a dále rozpracován v tezí Obecného zákona o zavedení eura. Provedené variantní propočty vedou k orientační horní hranici těchto nákladů (tj. výpadku příjmů a nárůstu rozpočtových výdajů) ve výši cca 2,6 mld. Kč. Tento materiál bude sloužit jako podklad k formulaci politického postoje vlády k naplnění principu nepoškození občana. Ten by měl být zřejmý nejpozději k okamžiku, kdy bude rozhodnuto o datu přijetí eura v ČR, aby na něj mohl legislativní a organizační proces zavedení eura v patřičných lhůtách reagovat.

Vláda schválila Zprávu o plnění Národního plánu zavedení eura v ČR usnesením ze dne 9. dubna 2008 č. 381 a přijetím materiálu fakticky podpořila i celkovou filosofii NKS, že i bez znalosti data lze vyvíjet řadu aktivit metodického charakteru, jejichž platnost je obecná a jejichž plnění není tudíž v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků. Zároveň v tomto usnesení uložila ministru financí předložit vládě do 31. března 2009 aktualizaci Národního plánu zavedení eura v České republice. Vzhledem k dosavadnímu nestanovení data zavedení eura Národní koordinační skupina na svém zasedání dne 24. listopadu 2008 rozhodla, že k plnění uvedeného úkolu bude přistoupeno stejným způsobem jako při předchozí aktualizaci Národního plánu, tj. bude zpracován materiál ve formě Zprávy o plnění Národního plánu (2009).

2.2 Plnění úkolů Národního plánu zavedení eura v České republice, resp. Plánu činnosti NKS na rok 2008

Na základě vládou schválené Zprávy o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice byl Organizačním výborem NKS připraven Plán činnosti NKS na rok 2008, který Národní koordinační skupina pro zavedení eura projednala a odsouhlasila na svém zasedání dne 25. dubna 2008. Pozornost byla zaměřena především na aktivity metodického charakteru, které je vhodné a zejména efektivní uskutečňovat i bez ohledu na stanovení termínu zavedení eura v České republice. Pracovním skupinám NKS byla zadána řada úkolů, mezi nimiž lze vyjmenovat:

- metodická příprava právního prostředí na zavedení eura;

- vyjasnění technických aspektů nástrojů na ochranu spotřebitele před neodůvodněným zvyšováním cen (zejména duální označování cen, etický kodex a sledování cenové hladiny během zavádění eura);
- příprava finančního sektoru na zavedení eura (metodika přepočtu zůstatků na účtech včetně zaokrouhlování, přechodu z Kč na euro a duálního označování cen na kapitálovém trhu, a metodika konverze úrokových sazeb po přijetí eura);
- spuštění internetových stránek www.zavedenieura.cz;
- aktivní sledování příprav na zavedení eura na Slovensku.

2.2.1 Přizpůsobení právního prostředí na zavedení eura v ČR

Jednou z oblastí, kterým NKS věnovala hlavní pozornost v roce 2008, byly legislativní přípravy na zavedení eura. Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v ČR upozornila na odlišné právní názory na přizpůsobení právního prostředí na novou měnu a doporučila vládě, aby se tímto problémem v budoucnu zabývala a na základě předložení samostatného materiálu rozhodla o způsobu přizpůsobení právního řádu. K tomuto účelu Organizační výbor NKS v součinnosti s pracovní skupinou NKS pro legislativu a pracovní skupinou NKS pro veřejné finance a veřejnou správu zpracoval materiál „Přizpůsobení právního prostředí na zavedení eura v České republice“.

V úvodní části materiálu jsou zformulovány dva přístupy nazývané pracovní **metoda jednorázové změny** a **metoda postupné změny**. Metoda jednorázové změny předpokládá, že ke dni přijetí eura jako nové měny budou provedeny přímé novely všech právních předpisů dotčených jeho zavedením. Tímto způsobem je usilováno o dosažení stavu, aby k uvedenému okamžiku veškeré právní normy obsahovaly částky pouze v nové měně. Při metodě postupné změny (kterou dosud využily všechny členské země, které do eurozóny vstoupily po roce 2004) by jednotlivá ministerstva, resp. další ústřední orgány státní správy a ČNB mohly rozhodnout, které právní předpisy ve své gesci považují za nezbytné přímo novelizovat k datu zavedení eura. Zbývající právní předpisy by byly upraveny podle obecných zásad implementace práva EU, v případě přizpůsobení peněžních částek s využitím zásady přímé použitelnosti nařízení ES. Další přizpůsobení českého právního řádu by pokračovalo i v období po zavedení eura, např. při příležitosti první novelizace dotčeného právního předpisu. V textu byla vytipována hodnotící hlediska (*právní jistoty, administrativní náročnosti, nesouvisejících změn, jednotnosti přístupu, odpovědnosti a koordinace a právní*), v rámci kterých byly posuzovány výhody a nevýhody obou metod.

Důležitou součástí materiálu je též návrh časového harmonogramu, který usiluje podat ucelenou představu o posloupnosti jednotlivých etap legislativních prací a o jejich časovém ohraničení, je-li jako základní bod vzat doposud nestanovený den zavedení eura v České republice. Třebaže tento materiál porovnává dvě metody změny právního řádu na zavedení eura, zpracován je pouze jeden časový harmonogram, neboť obě metody se po obsahové stránce liší pouze

rozsahem přímo novelizovaných právních předpisů a nikoliv posloupnosti a návazností jednotlivých etap legislativního procesu.

Závěrečná část materiálu se věnuje otázkám zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek v právní úpravě s cílem vytvořit jednotný přístup k této problematice.

Materiál „Přizpůsobení právního prostředí na zavedení eura v České republice“ by měl být předložen vládě společně s aktualizací Národního plánu, tj. do 31. března 2009. Je záměrem, aby vláda na podkladě provedené analýzy rozhodla o volbě jedné ze dvou možných metod přizpůsobení právního prostředí a zároveň vyjádřila souhlas s navrženým harmonogramem legislativních prací.

2.2.2 Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen

Další z prioritních oblastí aktivit Národní koordinační skupiny pro zavedení eura bylo rozpracování nástrojů na ochranu spotřebitelů před neodůvodněným zvyšováním cen. Jedním z těchto nástrojů je procedura duálního označování cen a peněžních částek, jejíž použití je předjíháno Národním plánem zavedení eura v ČR. Duální označování peněžních částek patří mezi základní opatření při přechodu z národní měny na jednotnou měnu euro. Tato procedura spočívá v zákonem uložené povinnosti zobrazovat po určitou dobu vybrané peněžní částky současně v obou měnách, a to podle závazných pravidel pro přepočtení peněžních částek. Touto cestou je vytvářena možnost rychlého a snadného porovnávání peněžních částek v původní národní měně a týchž částek v nové měně euro. Sledován je tím dvojitý základní cíl:

- poskytnout adresátům duálního označování efektivní pomůcku pro přivykání si nové peněžní jednotce;
- vytvořit vyšší tlak na obchodníky, aby přechod na euro nebyl zneužíván k neodůvodněnému zvyšování cen.

Organizační výbor NKS zpracoval materiál „Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen“. Pozornost je zaměřena na metodické otázky, které je třeba v souvislosti s formulací pravidel duálního označování rozhodnout, a následně jsou zformulována konkrétní doporučení. Materiál přihlíží k dostupným zahraničním dokumentům, které se touto problematikou zabývají.

Materiál byl předložen k připomínkám pracovní skupině NKS pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele a pracovní skupině NKS pro veřejné finance a veřejnou správu. Byl konzultován s dalšími zainteresovanými subjekty. Poznatky získané v tomto připomínkovém řízení byly využity k nalezení konsensuálního stanoviska na úrovni expertů, které lze využít při navazujících legislativních pracích při přípravě právních předpisů upravujících danou problematiku, dále pak při rozpracování konkrétněji zaměřených metodik pro obchodníky a v neposlední řadě i jako součást budoucí informační kampaně při zavádění eura v ČR.

K problematice duálního označování zároveň proběhne v lednu 2009 seminář, kde budou diskutovány hlavní problémové otázky a prezentovány názory jednotlivých subjektů (zástupci Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, podnikatelské sféry, sdružení na ochranu spotřebitelů).

2.2.3 Měření cenového vývoje v období zavádění eura v České republice

Při plnění úkolů k vyjasnění technických aspektů nástrojů na ochranu spotřebitele před neodůvodněným zvyšováním cen byla v rámci pracovní skupin NKS pro informatiku a statistiku vypracována pracovní verze materiálu, který mapuje možnosti opatření před přijetím a po přijetí eura z hlediska statistického zachycení cenového vývoje v tomto období. Období těsně předcházející a těsně následující zavedení eura, jenž lze vymezit zpravidla 6 měsíci před dnem zavedení eura a 12 měsíci po jeho zavedení, je potenciálně obdobím dynamičtějšího vývoje cen. Ze zahraničních zkušeností lze dovodit, že oproti běžné situaci je nezbytné zvýšit periodicitu zjišťování cenového vývoje. Ve zpracovaném materiálu jsou navrženy tři základní oblasti možného řešení, a sice:

1. Doba zvláštního sledování cen
2. Typy sledování cen
3. Základní metody sledování těchto cen.

Materiál je prvním popisem možného postupu statistického zjišťování odezvy přípravy a implementace zavedení eura na vývoj spotřebitelských i jiných typů cen v ČR. Navržené postupy budou ještě vyžadovat důkladnou diskusi s potenciaálními uživateli výstupů. Přínosné bude jejich konzultování v zemích, které tímto procesem prošly v nedávné době (Slovinsko, Malta, Kypr) nebo jím procházejí (Slovensko), případně ještě budou procházet před Českou republikou. Materiál je v současné době určen především pro potřeby Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR.

2.2.4 Etický kodex

V rámci příprav podnikatelského sektoru na zavedení eura Organizační výbor NKS navázal úzkou spolupráci s Hospodářskou komorou ČR, která zastupuje podnikatelskou veřejnost v České republice a prosazuje a chrání její zájmy. Na půdě Hospodářské komory ČR vznikla první verze materiálu s názvem „Zásady férových cen při zavádění eura“. Jedná se o vzorové čestné prohlášení, v němž se podnikatel zavazuje, že nezneužije proces zavedení eura k neopodstatněnému zdražení nabízených produktů a služeb. Dále se podnikatel přihlašuje k tomu, že svým zákazníkům přechod na euro v maximální míře usnadní, a to například tím, že včas zavede duální označování cen a na viditelném místě umístí oficiální přepočítací koeficient. Podnikatel, který se zaváže dodržovat uvedené Zásady, bude zapsán do veřejného seznamu signatářů a ve své provozovně bude moci umístit logo stvrzující jeho závazek. Do budoucna bude třeba vyjasnit, kdo bude spravovat seznam signatářů a stane se poskytovatelem zmíněného loga. Bude nutné též nastavit systém kontroly dodržování zásad férových.

2.2.5 Metodika přípravy finančního sektoru na zavedení eura

Pracovní skupina NKS pro finanční sektor zpracovala v rámci třetí prioritní oblasti NKS metodické materiály týkající se přípravy finančního sektoru na zavedení

eura (Metodika přepočtu zůstatků na účtech vč. zaokrouhlování, Metodika přechodu z Kč na euro a duálního označování cen na kapitálovém trhu, Metodika konverze úrokových sazeb po přijetí eura). Všechny materiály byly konzultovány v rámci společného projektu (twinning) se zástupci belgické centrální banky a také s odborníky na Slovensku. Dne 11.12.2008 vzala metodiky na vědomí bankovní rada ČNB. S materiály bude seznámena veřejnost, přičemž k některým problémovým otázkám prozatím není navrženo konečné řešení. Materiály budou průběžně aktualizovány.

2.2.6 Spuštění internetových stránek www.zavedenieura.cz

Národní plán stanovil jako jeden z prioritních úkolů vytvoření oficiální internetové stránky zaměřené na informace o zavedení eura v ČR. Tato stránka s doménou www.zavedenieura.cz byla spuštěna 28. února 2008. Zároveň byla vypracována pravidla pro zveřejňování informací na této stránce s vyjasněním kompetencí mezi národním koordinátorem pro zavedení eura, NKS a pracovními skupinami NKS. Oficiální internetová stránka k euru, za jejíž obsahovou náplň odpovídá Organizační výbor NKS, má z velké části informační a vzdělávací charakter. Poskytuje základní faktické informace o euru a eurozóně. Samostatná část stránky je věnována dopadům eura na českou ekonomiku. Tyto základní informace jsou doplněny nejčastějšími otázkami, výkladovým slovníčkem a užitečnými odkazy.

Odborné informace určené konkrétním subjektům se nalézají v sekci Dokumenty. Zde je možné nalézt důležité právní předpisy související se zavedením eura, vládní dokumenty a průběžně zpracovávané metodické texty. Interaktivní část nabízí „eurokalkulačku“, kalendář akcí nebo kontaktní formulář. Uživatelé mají možnost stahovat či objednávat si různé publikace a oficiální dokumenty věnující se problematice eura.

Hlavním kanálem upozorňujícím na existenci této webové stránky jsou propagační materiály vydávané Organizačním výborem NKS. Spolupráce je dohodnuta i s dalšími vydavateli informačních brožur, zejména pak s Úřadem vlády ČR. Dalším významným komunikačním kanálem bude umístění propagačního banneru na jiných serverech s příbuznou tematikou (Euroskop, Ministerstvo financí, Česká národní banka, stránky sdružení ochrany spotřebitelů atd.).

3. Další aktivity v přípravách na zavedení eura v roce 2008

3.1 Konference „Deset let eura – inspirace pro Českou republiku“

Organizační výbor NKS ve spolupráci se společností ECONOMIA a.s. uspořádal mezinárodní odbornou konferenci „Deset let eura – inspirace pro Českou republiku“ pod záštitou ministra financí, která se konala dne 25. listopadu 2008 v Praze. Na konferenci se podařilo přizvat významné řečníky z Evropské komise, přední představitele nadnárodních společností působících v České republice, současné i bývalé centrální bankéře zemí střední a východní Evropy a další špičkové

ekonomy z těchto zemí. Svým vystoupením prezentujícím pozici České republiky přispěl národní koordinátor pro zavedení eura v České republice O. Dědek.

Hlavním záměrem konference bylo zhodnotit dosavadní fungování jednotné evropské měny, její hlavní přínosy a případná nenaplněná očekávání. Toto hodnocení bylo prováděno s přihlédnutím k současným projevům i budoucímu výhledu světové finanční krize a hospodářského útlumu. Uvedený záměr sloužil jako východisko i pro posouzení nákladů a přínosů zavedení eura na Slovensku a Slovinsku ve srovnání s postojem vlád těch členských zemí EU, které se k zavedení eura teprve chystají. Zvláštní důraz byl kladen na ekonomickou připravenost České republiky ke vstupu do eurozóny.

Představitelé Evropské komise (S. Deroose, ředitel DG ECFIN C a V. Špidla, komisař pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti) poukázali na přelomový význam vzniku a fungování jednotné evropské měny v ekonomickém i politickém smyslu. Představitelé podnikatelské sféry poukázali zejména ve vystoupení člena představenstva ŠKODA AUTO a.s. H. Kintschera na velmi výrazné nákladové dopady posilování kursu koruny vůči euru s tím, že na straně vstupů (zejména pak mezd) se proti vývoji kursu nelze zajistit. Významní představitelé ekonomického výzkumu – a poté i panel přizvaných centrálních bankéřů v čele s viceguvernérem slovinské centrální banky A. Rantem a členem bankovní rady ČNB V. Tomšíkem - shrnuli poznatky o reálné konvergenci České republiky a dalších zemí regionu, ať již euro zavedli či ne.

Konference se zúčastnilo reprezentativní publikum z řad významných firem, státní správy, akademických institucí, podnikatelských a spotřebitelských svazů. Pro další zájemce byl v provozu on-line přenos. Konference měla i mediální ohlas, kdy řada řečníků poskytla rozhovory ČT 1, které byly využity v jejím zpravodajství. Vedle toho o konferenci informovaly nejvýznamnější deníky a internetové portály.

3.2 Twinning Projekt Ministerstva financí, České národní banky a Národní banky Belgie

Projekt financovaný Evropskou komisí zahájený v roce 2007 pokračoval v roce 2008 čtyřmi semináři. První seminář proběhl v Praze ve dnech 14.-15. ledna 2008 a jeho hlavní náplní byla strategie řízení legislativního procesu zavádění eura, včetně časování legislativních aktivit a konkrétního obsahu vybraných zákonů. Rovněž byly projednávány speciální legislativně technické problémy typu zaokrouhlování a zarovnávání v rozpočtové sféře nebo u finančních instrumentů. Dále se uskutečnil v Praze ve dnech 13.-14. května 2008 seminář na téma “Řízení zavedení eura ve státní správě”. Důraz byl kladen jak na strategii řízení tohoto procesu, tak mechanismy a formy kontroly, reportování a krizových scénářů se zaměřením na systémově analytické a programovací nástroje (MS projekt, PERT apod.). Jako ilustrativní příklad bylo zvoleno belgické Ministerstvo financí. Třetí seminář v rámci Twinning projektu, který proběhl v Praze dne 26. června 2008, byl věnován přípravě centrální banky na zavedení eura a jejímu plnému členství v eurosystému na příkladu Národní banky Belgie. Závěrečný seminář projektu se konal 3. října 2008 v Bruselu. Na rozdíl od všech předchozích

akcí v rámci projektu byl omezen pouze na úzkou skupinu českých a belgických finančních expertů. Byl plně věnován oponentuře koncepčního materiálu pracovní skupiny NKS pro finanční sektor na téma konverze finančních instrumentů a úrokových sazeb z národní měny na euro.

Celý Twinning projekt se nesl nejen ve vysoce odborné a technické rovině expertního výkladu a osvěty, ale přinesl i konkrétní příspěvky k plnění úkolů NKS, jak o tom svědčí poslední z projektových seminářů. Vedle toho projekt výrazně ovlivnil strategii NKS v přístupu k řešení přechodu státní správy na euro.

3.3 Organizace semináře k přípravám zavedení eura ve Smilovicích

Organizační výbor NKS uspořádal ve dnech 17.-18. dubna 2008 dvoudenní pracovní seminář „Pokrok v přípravách na zavedení eura v ČR“. Semináře se zúčastnili členové pracovních skupin NKS a byly diskutovány aktuálně řešené problémy. Národní koordinátor pro zavedení eura O. Dědek prezentoval téma zaokrouhlování a zarovnávání finančních částek, zástupci ČNB hovořili o problematice zavedení eura ve finančním sektoru. V odpoledním bloku představili zástupci pracovní skupiny NKS pro legislativu úskalí přizpůsobení českého právního prostředí na přijetí eura. Závěrečným tématem dne byla problematika eura a podnikatelů, kde bylo poukázáno zejména na důležitost včasných příprav podniků a na efektivnost, ale i nákladnost nástrojů na ochranu spotřebitele. Druhý den byla ústředním tématem semináře maastrichtská konvergenční kritéria - výhled jejich plnění v ČR jakož i jejich posuzování v rámci hodnotících konvergenčních zpráv Evropských institucí. Seminář se ukázal jako přínosný jednak z pohledu diskusí nad otevřenými otázkami v jednotlivých tematických blocích. Dále pak i ve smyslu prohloubení znalostí o procesu zavádění eura v jeho celé komplexnosti.

4. Dosavadní zkušenosti s přípravou na zavedení eura z hlediska gestorů jednotlivých pracovních skupin Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR

Činnost Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice je a bude vykonávána prostřednictvím jejích pracovních skupin, a proto je tato část zprávy zpracována z hlediska gestorů jednotlivých pracovních skupin.

Pracovní skupina NKS pro finanční sektor (gestor: Česká národní banka)

Pracovní skupina NKS pro finanční sektor se v průběhu roku 2008 zaměřila na rozpracování postupů přechodu finančního sektoru na euro. Byly vypracovány tři metodiky, a to pro oblast konverze produktů kapitálového trhu, včetně duálního označování cen, přepočtu zůstatků na účtech a referenčních úrokových sazeb. Současně byly připraveny teze přechodu platebního styku na euro. Vypracování proběhlo za aktivní spolupráce jednotlivých členů skupiny, byli osloveni i externí partneři (např. Asociace pro kapitálový trh). Došlo rovněž k posouzení metodik zahraničními experty.

Vzhledem k tomu, že v České republice není dosud fixně stanoven termín zavedení eura, není v této fázi možné ani účelné zaujímat konečná řešení ke všem otázkám. Z tohoto důvodu budou metodiky průběžně aktualizovány a otevřené oblasti budou dopracovávány. Jedná se např. o stanovení počtu desetinných míst u vypořádací hodnoty derivátů, způsob nahrazení sazby PRIBID, atd. Pro dopracování metodik bude využito zejména zkušeností Slovenska, které již v příštím roce bude v řadě oblastí aplikovat obdobné postupy, které v této fázi zvažuje i Česká republika.

Zástupci pracovní skupiny NKS pro finanční sektor se v druhé polovině r. 2008 rovněž zapojili do organizace a odborného zabezpečení konference k problematice SEPA, která se uskutečnila 22.10.2008 (pořádána Českou bankovní asociací ve spolupráci s Českou národní bankou).

Pracovní skupina NKS pro legislativu (gestor: Ministerstvo spravedlnosti)

Dosavadní příprava právního prostředí pro zavedení eura v České republice se soustřeďuje především na aktivity metodického a analytického charakteru. Dosud provedené dílčí analýzy právního řádu České republiky identifikující právní předpisy, kterých se dotkne vstup České republiky do eurozóny, naznačují, že bude nutno upravit řádově stovky právních předpisů. Vzhledem k již přijatému a odsouhlasenému scénáři jednorázového zavedení eura (tzv. velký třesk) je značně omezen časový prostor pro provedení legislativních úprav.

Během roku 2008 byl vytvořen návrh časového harmonogramu legislativních prací, které bude nutno provést v souvislosti s přizpůsobením právního řádu ČR na vstup do eurozóny. Z tohoto harmonogramu i z dosud provedených analýz vyplývá, že největším rizikem pro legislativní práce bude omezený časový prostor pro přípravu novel dotčených právních předpisů a jejich schválení Parlamentem ČR a obtížnost provést alespoň část těchto prací dříve, neboť neustále se měnící právní řád ČR neumožňuje připravovat návrhy změn právních předpisů s větším časovým předstihem. Jako účelné se proto jeví věnovat pozornost kvalitní organizační a metodické přípravě jednotlivých etap legislativního procesu, personální stabilizaci zaměstnanců podílejících se na legislativních pracích souvisejících se vstupem České republiky do eurozóny a dodržování disciplíny při realizaci jednotlivých etap legislativních prací.

Pracovní skupina NKS pro veřejné finance a veřejnou správu (gestor: Ministerstvo financí)

Počátkem roku 2008 pracovní skupina NKS pro veřejné finance a veřejnou správu (dále jen PS VFVS) ve spolupráci s Organizačním výborem NKS dokončila práci na materiálu „Odhad rozpočtových nákladů spojených s principem nepoškození občana při zavedení eura v ČR“. Konečné podobě tohoto dokumentu předcházela jednání se zástupci odborů Ministerstva financí: Daňová a celní politika a Řízení státního dluhu a finančního majetku, Generálního ředitelství cel,

Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví, jejichž dílčí analýzy tvořily základní podklady pro jeho zpracování. Dne 9.4.2008 byla schválena „Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice“, jehož přílohou se stal výše zmíněný dokument.

V polovině dubna byly zahájeny práce na podrobnějším rozpracování aspektů zavedení eura v rezortu zdravotnictví. Pracovní jednání se zástupkyněmi Ministerstva zdravotnictví se uskutečnilo 14.4.2008. Na schůzce bylo domluveno, že bude zaslána z Ministerstva zdravotnictví pracovní verze materiálu. V současné době se ovšem tyto aktivity zpomalily s ohledem na politickou a ekonomickou situaci České republiky a časovou zaneprázdněnost oslovených členů PS VFVS.

K získání nových odborných znalostí a sdílení zkušeností v oblasti zavedení eura byl ve dnech 16.–18.4.2008 Organizačním výborem NKS uspořádán seminář k přípravám zavedení eura ve Smilovicích. Velkým přínosem tohoto semináře byla prezentace Igora Baráta, zplnomocněnce vlády Slovenské republiky pro zavedení eura. Členové PS VFVS se měli možnost také zúčastnit Twinning projektu „The Euro changeover in the Czech Republic“ konaného dne 13.5.2008 v budově Ministerstva financí. V tomto případě podrobné informace o průběhu zavedení eura předala belgická strana.

Ve druhé polovině roku 2008 se členové PS VFVS odborně vyjadřovali k následujícím materiálům: „Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen“ a „Přízpůsobení právního prostředí na zavedení eura v České republice“. Odborná diskuze se vedla především s odborem Cenová politika MF a to v případě dokumentu „Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen“. Na jednání, které se konalo dne 23.10.2008, zástupci odboru Cenová politika MF zdůraznili, že tento dokument nebude znamenat změnu stávajícího právního prostředí. Zároveň přislíbili zaslání podkladového materiálu zabývajícího se danou problematikou.

Dalším diskutovaným tématem na tomto jednání byly náklady na duální označování důchodů a dalších sociálních dávek poskytovaných ze státního rozpočtu prostřednictvím MPSV. Bylo zdůrazněno, že vyčíslení dopadů duálního označování důchodů a dalších sociálních dávek poskytovaných ze státního rozpočtu lze chápat jako technickou záležitost uskutečnitelnou již v současné době. Bylo domluveno samostatné setkání se zástupci MPSV, kde by bylo možné tento problém rozvinout a dořešit.

Se zájmy podnikatelského sektoru, postoji zastánců i odpůrců přijetí eura v České republice se členové PS VFVS seznámili na IV. Konferenci Evropského fóra podnikání s tématem „Zájmy České republiky a přijetí společné evropské měny“, která se konala dne 17.9.2008 v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Ucelený pohled na problematiku zavedení eura v České republice členům PS VFVS poskytla konference „Deset let eura – inspirace pro Českou republiku“ konaná pod záštitou ministra financí dne 25.11.2008 v Praze.

Zkušenosti s přípravou na zavedení eura lze rozdělit do dvou částí, na zkušenosti s vlastní prací pracovní a na zkušenosti s projednávanou problematikou.

Pro obě výše uvedené oblasti platí, že jsou silně poznamenány zatím stále nestanoveným termínem, kdy k zavedení eura v ČR dojde. Pokud toto datum není stanoveno, mohou všechny pracovní skupiny NKS vyvíjet pouze více či méně omezenou činnost. U pracovní skupiny NKS pro informatiku a statistiku, s ohledem na dynamický vývoj v oblasti informačních technologií, platí výše uvedené dvojnásob.

1) Zkušenosti s organizací a vlastní prací pracovní skupiny

Zkušenosti s vlastní prací skupiny jsou dobré a práce se výrazně zlepšila zejména v posledním roce, kdy došlo k stabilizaci na místě vedoucího skupiny. Většina otázek spojených se zavedením eura je projednávána všemi členy skupiny, v některých případech se naopak využívá specializace jednotlivých členů. Jako příklad lze uvést dokument „Teze měření dopadu zavádění Eura na vývoj cen v ČR“, kde bylo využito speciálních znalostí člena pracovní skupiny místopředsedy ČSÚ S. Drápala v této oblasti.

Pokud dojde ke stanovení termínu zavedení eura, bude nutno zvýšit pracovní nasazení celé skupiny. Zejména bude nutno využívat specializace jednotlivých členů, rozdělovat jim termínované úkoly a rozhodnout, které úkoly bude pracovní skupina řešit vlastními silami a které bude řešit subdodávkami třetích stran. S ohledem na skutečnost, že členové skupiny vykonávají tuto činnost nad rámec svých pracovních povinností, lze předpokládat, že bude převažovat práce řídicího charakteru, tedy koordinace subdodavatelů pracovní skupiny.

2) Zkušenosti s řešenou problematikou

Pracovní skupina pečlivě sleduje zavádění eura v jednotlivých zemích, klíčovou zkušeností pak jistě bude zavedení eura ve Slovenské republice. Na těchto zkušenostech si skupina bude moci ověřit, zda zatím přijaté závěry pro zabezpečení přechodu na euro jsou správné. Jedná se zejména o rozdělení vlastního přechodu na tři vyhraněné etapy. První etapou budou přípravné práce, druhou etapou pak bude období duálního označování cen a vlastního přechodu, třetí etapou, kterou nelze také podceňovat, bude ukončení duálního označování cen. Dalším zatím přijatým předpokladem je, že u dobře řízených organizací, tedy zejména tam, kde mají správně nastaveny procesy pro řízení změn, nebude nutno zavádět nějaká mimořádná organizační opatření. Nejdůležitější pro hladký přechod na zavedení eura je jasná a s dostatečným předstihem stanovená legislativa.

Přechod na euro ve všech dosavadních případech proběhl bez větších problémů, lze tedy předpokládat, že i v České republice dopadne dobře. Pracovní skupina NKS pro informatiku a statistiku udělá pro zavedení eura maximum.

Pracovní skupina NKS pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele (gestor: Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Příprava v dané oblasti na zavedení eura se soustřeďovala zejména na ujasňování postupů, které by eliminovaly riziko možnosti zneužití přechodu na novou měnu k neodůvodněnému zvyšování cen výrobků či služeb. Záruky spotřebitelům je přitom třeba poskytnout v dostatečném předstihu, aby se snížily obavy z celého složitého procesu u některých skupin obyvatelstva, a dostalo se mu tak širší podpory. Průběžně byly přebírány a posuzovány podklady a zkušenosti ze Slovenské republiky tak, jak byly v průběhu roku u našich sousedů zveřejňovány a diskutovány. Průběžný pracovní styk byl zajištěn a využíván s pracovištěm odpovědným za ochranu zájmů spotřebitelů a vnitřní obchod na Ministerstvu hospodářství SR. Mimo jiné je patrné, že zvýšenou pozornost je nutné soustředit i na takovou oblast, jakou je non-store retailing, tedy alternativní formy prodeje, při nichž si zákazník vybírá a nakupuje požadované zboží a služby bez návštěvy prodejny, např. zásilkový prodej, automaty, přímý prodej, elektronický obchod, komisionální služby a další. Jako nutná se ukazuje i potřeba důslednějšího uplatňování pravidla omezeného přijímání nadměrného počtu mincí jednoho či více nominálů s cílem ulehčit drobnému maloobchodu operace s tímto oběživem. Nezastupitelnou bude úloha spotřebitelských organizací zejména při monitorování situace na trhu a zveřejňování zjištění. Za jedno z nejúčinnějších zjištění lze pak považovat silné dobrovolné zapojení prodejců do kampaně o nezdražování – např. formou přihlášení se k příslušnému kodexu. Jeho dodržování je pak v krajním případě i právně vymahatelné. Pozitivně by měl působit i předpoklad, že nikdo z prodejců nemůže dlouhodobě udržet případné spekulativní zvýšení ceny při přechodu na euro, protože konkurence je tak silná, že by jej vyřadila z trhu.

K podstatným náplním patřila také součinnosti s podnikatelským sektorem, především se zástupci maloobchodu a jejich reprezentantem - Svazem obchodu a cestovního ruchu. V tomto smyslu za důležité považujeme dvě okolnosti: tou první je, že svaz jmenoval jednoho ze svých viceprezidentů "panem euro", což umožňuje lepší soustředěné působení do a ve svazu, a také vliv na podnikatelský sektor. Druhou podstatnou okolností je vzájemná součinnost českého a slovenského svazu obchodu v problematice zavedení euro, s níž má již slovenská strana praktické zkušenosti. Zkušenosti v tomto smyslu budou využity jak při stanovování principů přechodu na euro, tak především v oblasti etiky tohoto přechodu u maloobchodníků.

Pracovní skupina NKS pro komunikaci (gestor: Ministerstvo financí a Česká národní banka)

Hlavním úkolem pracovní skupiny pro komunikaci v roce 2008 bylo v souladu s Národním plánem zavedení eura spuštění internetových stránek s doménou www.zavedenieura.cz. Oficiální internetová stránka k euru, za jejíž obsahovou náplň odpovídá Organizační výbor NKS, byla spuštěna 28. února 2008. Zároveň byla vypracována pravidla pro zveřejňování informací na této stránce

s vyjasněním kompetencí mezi národním koordinátorem pro zavedení eura, NKS a pracovními skupinami NKS. Tyto stránky mají převážně informační a vzdělávací charakter. V průběhu roku 2008 pak byly na těchto internetových stránkách zveřejňovány nové dokumenty týkající se zavedení eura v ČR, články k aktuálním tématům i pozvánky na pořádané semináře.

Oproti předcházejícím obdobím se zastoupení jednotlivých institucí v pracovní skupině NKS pro komunikaci stabilizovalo, což výrazně přispělo k navázání dobré spolupráce při distribuci informačních materiálů - tištěných verzí Národního plánu a letáku „Příprava České republiky na zavedení eura“, jakož i informačních materiálů Evropské centrální banky a Evropské komise týkajících se zavedení eura a jeho aspektů pro širokou veřejnost. Nově se členem pracovní skupiny stalo Zastoupení Evropské komise v ČR.

V souvislosti se zavedením eura na Slovensku byla jednak členy pracovní skupiny se zájmem sledována slovenská komunikační kampaň pro širokou veřejnost, dále pak zveřejňovány články o slovenských přípravách na euro na internetových stránkách www.zavedenieura.cz. V únoru 2009 bude uspořádán pracovní seminář pro členy pracovní skupiny NKS pro komunikaci, na kterém vystoupí zástupci Ministerstva financí a Národní banky Slovenska.

5. Závěr

Období od ledna do prosince 2008 se z hlediska příprav na zavedení eura vyznačovalo pokračováním v plnění úkolů stanovených Národním plánem zavedení eura v České republice.

Ačkoliv prozatím nebylo stanoveno datum přijetí eura jako nové měny v České republice, vláda schválením Zprávy o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice v dubnu 2008 souhlasila s přístupem Národního koordináční skupiny pro zavedení eura v ČR, že i bez znalosti data lze vyvíjet aktivity metodického charakteru, jejichž platnost je obecná a jejichž plnění není tudíž v rozporu s principem účelně vynaložených prostředků.

Lze konstatovat, že některé úkoly byly již splněny a u dalších bylo zahájeno plnění. Podrobnější hodnocení, jak již rozpracovaných úkolů, tak i nových úkolů, bude provedeno v aktualizaci Národního plánu v podobě „Zprávy o plnění Národního plánu zavedení eura v ČR“, která bude předložena vládě do konce března 2009 a následně zveřejněna.